

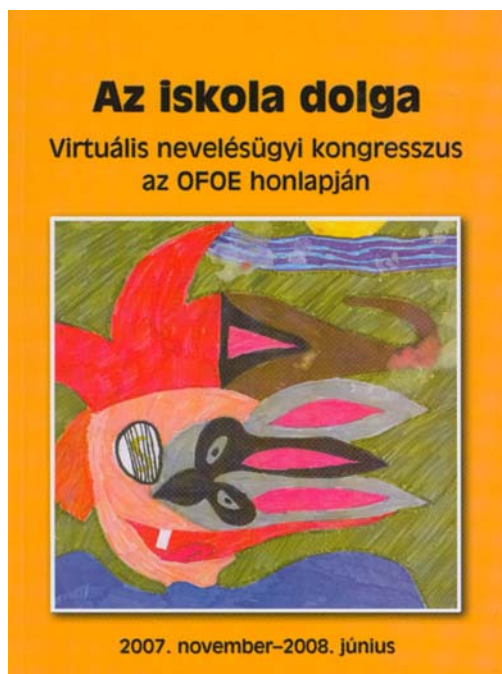
AZ ISKOLA DOLGA

Egy virtuális nevelésügyi kongresszus dokumentumai

VIRTUÁLIS ALTERNATÍVÁK

Az oktatás Magyarországon válságban van – ez ma legalább olyan banális kijelentésnek számít, mintha arról beszélnék, hogy az ég kék, a fű zöld stb. Az elmúlt évtized oktatáspolitikai intézkedései, nagyszabású programjai mit sem változtattak ezen. A szakmai összejövetelek (gondoljunk a VII. Nevelésügyi Kongresszusra) tapasztalata az, hogy sokszor még a válság okainak megjelölésében sem tudunk egyetérteni, nemhogy a megoldásokban; ha mégis közös nevezőre jutunk valamely megoldásban, az vagy nem valósul meg, vagy nem úgy, ahogy kellene (ami ugyanaz). Az Osztályfőnökök Országos Szakmai Egyesülete honlapjának virtuális kongresszusa arra tett kísérletet, hogy a szakmai rendezvények formáit és frázisait mellőzve valóban őszinte közös gondolkodást kezdjen a bajok okairól, és lehetőség szerint a megoldásukról is.

A kötet szerzői (a „kongresszus résztvevői”) az ország és az oktatás na-

Szerzők:

Achs Károly, Benedekné Fekete Hajnalka, Cseh Györgyi, Domokos Zsuzsanna, Federmayer Katalin, Földes Petra, Galambos Rita, Gyulai Zsuzsanna, Hanczár Gergely, Hentes Ildikó, Hercz Mária, Jakab György, Kádár Judit, L. Ritók Nóra, Leiner Károly, Ollé János, Peer Krisztina, Perjés István, Száva István, Szekszárdi Júlia, Takács Géza, Vatai Éva, Veszprémi Attila, Veszprémi Ildikó, Zsolnai Noémi.

Szerkesztők:

Földes Petra, Mészáros János, Szatmáry Nóra, Szekszárdi Júlia.
148 oldal, 890 Ft

A virtuális kongresszus anyagai itt olvashatók:

www.osztalyfonok.hu/kongresszus
További információ:
osztalyfonokok@gmail.com

Schüttler Tamás a kísérlet fontosságáról

Most egy aprócska fény vilant fel a sokak szerint depressziósan sötétnek tűnő, csekély társadalmi nyilvánossággal bíró, kevéssé önszerveződő „közoktatási alagútban”. Megjelent egy kis kötet, arról, hogy miként látja az iskola dolgát húszegynéhány, az iskola világát, a pedagógusok mindennapi szakmai küzdelmeit és a tanárképzést belülről ismerő pedagógus. A kötet írásai – minden kimódolhatóbb szerkesztői koncepció nélkül, szinte teljesen spontán módon – körképet adnak arról, hogy milyen feladatokat kellene itt és most megoldania az iskolának, s a szerzők szubjektív módon megpróbálnak némi megoldást szolgáló programtöredéket is felvillantani a művészeti neveléstől a szövegértésen át az aktív állampolgárrá válást segítő pedagógiai gyakorlatig.

A kötet immáron sokadszor hívja fel a figyelmet arra, hogy az iskola világáról, a közoktatás gondjainak megoldásáról nem lehet és nem is szabad a pedagógusok nélkül dönten. Ugyanis csak olyan megoldások működnek hosszú távon,

→ 46. old

gyon különböző pontjairól érkeztek, pl.: falusi kisiskola, budai elitgimnázium, pedagógiai szakszolgálat, tanárképzés, kutatás-fejlesztés, gyermekvédelem, bűnmegelőzés. A 26 szerző megközelítése is nagyon eltérő: van, aki naplószerű szatírárt írt, van, aki elemzést, más szociográfiai szempontból közelített, és van, aki a személyes hangú vallomást választotta. A virtuális kongresszuson lényegében olyan emberek beszélgettek hét hónapra keresztül értelmesen az oktatásról, akik többnyire soha nem látták még egymást. Az egyes írásokhoz százával érkeztek érdemi hozzászólások is, ezeket sajnos lehetetlen nyomtatásban reprodukálni. Ezért érdemes a könyv olvasása után (vagy közben) az internetes változatot is megvizsgálni. Végeredményben a huszonhat szerző elég messze eljutott a problémák feltárásában és helyenként a megoldások keresésében is.

A kötet ajánlható pedagógusoknak, akik az írásokban magukra ismerhetnek; mindenkinek, aki mélyebb tudást szeretne szerezni az iskola valóságáról; újságíróknak, mert alkalmas arra, hogy néhány a sajtóban az oktatásról élő tévhitet eloszlason; végül pedig nagyszerű ajándék lehet oktatásügyi döntéshozó pozícióban levő ismerősöknek.

AZ EGYESÜLETRŐL

Az Osztályfőnökök Országos Szakmai Egyesülete (OFOE) 2001 tavaszán alakult közhasznú társadalmi szervezet, amely az iskolai nevelés elméleti és gyakorlati kérdéseit veti fel, ennek valós problémáit igyekszik felszínre hozni, és felajánlja segítségét ezek kezelésében, megoldásában. Az egyesület évekig a

hasonló civil szervezetek szokásos életét élte (szakmai kiadványok megjelentetésével, összejövetelek szervezésével, tanácsadással foglalkozott); végül a szakmai munka feltételeinek fokozatos romlása miatt kényszerült arra, hogy hangsúlyosabb közéleti szerepet vállaljon. (Az egyesület honlapja: www.osztalyfonok.hu)

Láttelel – töredékekben

FÖLDES PETRA:

„hatalmas dinoszaurusz”

Itt az ideje, hogy összeszedjük magunkat. Mert a közoktatás hatalmas dinoszaurusza meglehetősen nehezen mozduló rendszer, s most csak törvényi szabályzók erejével rángatják, még ha olykor jó irányba is, de hirtelen, követetetlen, elrajzolt impulzusokkal, megfelelő szakmai oltalom, iránymutatás, segítség nélkül. Sokan vagyunk, akik a mozdíthatatlanság tehetetlenségéből kimenekültünk az elitbe, kimenekültünk az alternativitásba. S bár azon a helyen tisztességesen tettük a dolgunkat, valljuk be, beletörődtünk, hogy mindez csekély hatással bír. Valójában magára hagytuk a szántalmasan zötyögő, fapados közoktatást. Ha azt akarjuk, hogy tíz és húsz és száz év múlva ne ez a dal legyen, most dolgunk van itt. Akár az NFT² hatalmas forrásainak ésszerű és *szakyszerű* felhasználását, akár a komoly társadalmi kérdéseket érintő aktuális problémák (kisiskolák, társulások, szabad iskolaválasztás, szegregáció és integráció) társadalmi megvitatását tekintjük, az aktív szerepvállalás, s a valódi, tartalmas, társadalmilag releváns szakmai viták lefolytatása és ütőképesség megjelenítése, a közoktatás tartalmi átalakítására vonatkozó *szakmai* stratégia megalkotása nem halasztható tovább.

TAKÁCS GÉZA:

„elvárják tőlem, hogy hazudjak”

Közalkalmazott vagyok, egészen odalént. Mégis, naponta kell hazugságokat írnom és aláírnom. Egy kis ruhapénzért, egy kedvezményes, valaha kötelező ebédért. Rossz szabályok, értelmetlen előírások miatt folyton okiratokat hamisítok. Holott nem nyereszkedem, nincs rajta tíz fillér bevétel, csak végzem a munkám. Igyekszem elvégezni. Felőrlöm magam. Ez a feladat. Ezért kapom a fizetésem. Ha eleve nem volnék, akkor persze könnyebben boldogulnék. Feletteseim és kollégáim egyaránt elvárják tőlem, hogy hazudjak, mert nekik is hazudniuk kell, hogy feletteseim és kollégáim maradhassanak. Hát akkor én mint beosztott, mint kolléga csak ne kényeskedjem.

→ 44. old

amelyekkel képesek azonosulni azok a szereplők, akik napról napra, tanévről tanévre hol boldogan, hol egzisztenciális félelmektől feszítetten teszik a dolgukat. Az írások azt mutatják, hogy a mindennapi tapasztalom, az egyre romló iskolai feltételek ellenére meglehetősen problémaérzékenység jellemzi jórészüket.

Gyakorló szerkesztőként tudom, kevesük írja le mindennapi gondjait, még kevesebbükben él a szakmai reflexió képessége. Ezért van önmagán túlmutató jelentősége az olyan fórumoknak, mint amilyené ez a virtuális kongresszus vált. A kötet is azért jelentős, mert így egybegyűjtve olyan körképet villant fel, amelyet a sokszekciós, magas tudományos méltóságok előadásainak teret biztosító, sajátos akkreditációs rendszerük, s méregdrága részvételi díjuk miatt a pedagógusok elől majdnem teljesen elzárt konferenciák nem vagy csak töredékesen tudnak bemutatni.

Ajánlom *Az iskola dolga* kötetet minden olyan érdeklődő figyelmébe, aki tud örülni a hitetlenségnek, s aki tudja, mit jelent egy tanár életében az a pillanat, amikor a saját tevékenységének szakmai gondjait, a munkájával kapcsolatos gondolatait megpróbálja megosztani másokkal.

Az iskola világának, a nevelés világának már nincs egyetlen átlátható zuga. Ahol az elvárt rend nagyjából szinkronban volna, ha nem is a valódi, az élhető, a teremtő, de legalább a betartható renddel. De ez már senkit nem zavar.

A szocializmus kívülről vezéreltté tett minket. Látszólag rend volt, de belsőleg szétestünk. És amikor a felügyelet megszűnt, megszűnt tulajdonképpen a világgal való kapcsolatunk. Jött a szétesés és a legitim rendje, a káosz. A csupaszon, védtelenül maradt személyiséget ideológiák fertőzték meg, másfelől meg reménytelenül elmagányosodott. Az iskola, mely a világokkal kialakult kapcsolatok szervezője volna, ott maradt karszalaggal a tömegben, de minden felhatalmazás nélkül. Kiárusította tehát maradék vagyonát: jogosítványait, szellemi javait.

ACHS KÁROLY:

„a két korszak brutalitásában különbözik”

Attól tartok, most fogom feladni. Eddig alapvetően fegyelmezett voltam: tudtam, hogy öt gyerekkel nem szabad lenullázni a folyószámlát. Mindig csodálkoztam, amikor a nálam jobb helyzetben levő kollégáim panaszkodtak, hogy mínuszban vannak. Az meg hogy lehet? – gondoltam. De most nálam is át fog szakadni a gát. Képtelen vagyok tartani magamat, családomat. Enni kell. Fűteni kell. Osztálypénzeket fizetni kell. A négy nagyobb lánynak már igényei vannak, bár szerencsére megelégszenek a kínai bolt cuccival. Én 2007-ben még nem vettem ruhát magamnak. Nem vettem cipőt magamnak. Pár éve fel-felpróbálok egy-egy téli-

kabátot a teszkóban, kínaiban, fáj a fogam egy meleg kabátra. Achszakij Achszakijevics. A fodrász ingyen nyír le. Színházba nem járok. Hangversenyre nem járok. Könyvet nem veszek. Az egyik kukát már lemondtuk. Az újságot most készülök lemondani. És most fogy el az erőm betartani azt a szabályt, hogy a napi kiadások kedvéért nem szabad a szülőktől örökölt kicsi összeghez vagy a mi saját megtakarításunkhoz nyúlni. Tényleg, adjam el mondjuk a nagyszülőktől rám maradt Pallas lexikont, hogy enni tudjunk? Félek, hogy meg fogom tenni.

Különben nyáron kezembe akadt egy régi dosszié kivágott újságcikkkel. Köztük megtaláltam Beke Kata *Mit ér az ember, ha tanít* című írását 1984-ből. Hát... Szórol szóra igaz ma is. Bár mégse. A két korszak az iskolairányítás teljesen torz logikájában ugyan megegyezik, brutalitásában viszont különbözik. És nem a Kádár-kori iskolairányítás tűnik diktatórikusabbnak, brutálisabbnak...

FEDERMAYER KATALIN:

„a középpocsék csapdája?”

El is határozom, hogy holnap elmondok mindent az igazgatóhelyettesnek. Hogy mi is... Csináljunk már valamit ezzel a fránya iskolával, mert recseg-ropog alattunk! Ásatag, avítt, haszontalan. De már hallom a választ. Jó, jó, de hát... És ekkor jön a szöveg. A gyerekanyag egyre rosszabb, rossz gyerekből nem lehet csodát művelni. Az önkormányzat úgyszemint engedi, mi lesz az idős kollégákkal, meg aztán végső soron nem is annyira rossz ez az iskola. Néha az az érzésem, hogy ennek a hetven embernek a kb. kilencven diplomája csak arra jó, hogy bebizonyítsa, miért rossz, ami van, illetve hogy miért nem lehet semmin sem változtatni. Vajon hogyan fogunk kikecmeregni a középpocsék iskolák csapdájából? Ahol még gurul a szekér, még van gyerek, ahol a haldokló testre még rá lehet aggatni egy-két csillogó fülbevalót, flitteres hastánc kendőt (évenkénti koccintás a szülővel, karácsonyi koncert a dalos gyermekekkel, háziverseny töriből, tarokkszakkör.) Nem is tudom, szóljak-e az igazgatóhelyettesnek.

KÁDÁR JUDIT:

„blódi... egynémely powerpointos óránk”

Sokat locsogtam, be is fejezem. Annál is inkább, mert magyar szakos egyetemista lányom vadul lökdös el a monitor elől. Kell az neki, hiszen még egy vizsgája hátravan. Kiváló jegyeket szerzett eddig, bár könyvet lapozni nemigen láttam, az internetről töltögeti le azokat a kivonatolt órajegyzeteket, amiket a tanárai fölrakosgattak az egyetem honlapjára. Úgy-

is azt kérdezik, mondja, amit leadtak, csak az időt fecsérelném, ha más olvasnék. Nem is igen kapott kötelező irodalomjegyzéket, nehogy mégis beleszabuljon ez a különben szívesen és sokat olvasó, magyartanárnak ké-szülő siheder a könyvlapozásba.

Szokott az én leányom mesélni az egyetemi óráiról (előadásairól, mert a kiscsoportos műfaj már-már ismeretlen), s magam is tapasztaltam beszámoló elborzasztó valóságát a számomra rendelt kötelező szakképzés egynémely (nem kevés) óráján. Bejön a tanár, leül, előkapja laptopját, egérrel rákeres, majd a falon megjelenik a mondóka csinosan pontokba szedett vázlata, amit aztán a falról olvashat a süket, a tanár felolvasásában meghallgathat a gyengénlátó. Aki pedig oda sem talált az órára, semmit nem veszít, hiszen egy héten belül ott lesz az egész cucc a honlapon. Én azt imádtam a legjobban ebben a blódliben, amikor egynémely powerpointos óránk végén a falon megjelent: „Viszontlátásra”.

LEINER KÁROLY:

„a gyerekek nem változnak”

Most fenn áll a veszély, hogy jelenlegi iskolámat is el fogom veszíteni, még az is kiderülhet, hogy felesleges vagyok. Most keserűségemben írhatnék a növekvő munkanélküliségről, a megbecsülés hiányáról, a köztünk is erősödő közönyről, a kiégettségről, az alkalmatlanságról, a pénztelenségről, a kilátástalanságról, a folyamatosan romló körülményekről, az egyre nagyobb szociális hátránnyal érkező gyerektömegekről, a roma gyerekekkel adódó jellegzetes problémákról, az integrációról és persze a digitális tábláról vagy a túlbujánzó adminisztrációról. Meg írhatnék arról is, hogy ennyi év után sem tudom megmondani, hogy hová tartok, merre visz az utam. Nem látom a pályám ívét, a jelenlegi út göröngyös, a perspektíva pedig a ködbe vész...

Azt ígértem ennek a szösszenetnek az elején, hogy a szép és a megragadó dolgokról fogok írni. Mindarról, ami erre a pályára hozott, és minden gond ellenére egészen eddig itt tartott. Továbbra is szép és jó együtt lenni a gyerekekkel. Még mindig hiszek azokban az értékekben, amelyeket Édestől és pedagógus példaképeimtől tanultam, és amelyek a mai napig meghatározzák minden tetteimet, gondolatomat. Amelyek kegyetlen őszinteségre köteleznek akkor is, amikor a józan ész azt diktálja, hogy inkább hallgatni kellene. Szerintem a gyerekek nem változtak – ők olyanok most is, mint húsz-harminc évvel ezelőtt. Csak a körülöttük lévő világ állt fejre. Ha nem hinnék abban, hogy visszabilenthető, akkor már nem is lennék itt.

OLLÉ JÁNOS:

„a hallgatói létforma napjainkban erősen átalakult”

A pedagógusszakma permanens megújítása korábban is kiemelt céltételezés volt a felsőoktatás számára. Napjaink közoktatásában egyre keményebb elvárásoknak kell megfelelniük a pedagógusoknak, ehhez korszerű tanárképzési tartalmak és gyakorlatorientált kurzusszervezés szükséges. Tekintettel kell lenni arra, hogy a tanárképzésbe felvételt nyert hallgatók tanári pályával kapcsolatos motivációja jelentős különbségeket mutat. A felsőoktatás expanziójának következménye, hogy a képzés eltömegesedett, így a költséghatékony oktatásszervezési megoldások előtérbe helyezésére kell nagyobb hangsúlyt fektetni. Tudományos kutatások eredményei alapján ismert, hogy a tanárjelöltek gondolkodási sajátosságait kettősség jellemzi. A tanári pályáról, a későbbi tanári tevékenységről való gondolkodásukban domináns tényezőként jelenik meg a közoktatásból magukkal hozott tapasztalatok összessége, ehhez képest párhuzamosan, gyakran az előzőtől függetlenül épülnek fel pedagógiai, pszichológiai ismereteik. A képzés átalakításánál figyelembe kell venni, hogy a hallgatói létforma napjainkban erősen átalakult. A bolognai rendszerű kétciklusú tanárképzés BA és MA szintjei közötti szelektív átmenet, illetve a tanári tevékenységelemek kompetenciaalapú definiálása és tantervekben, majd a képzésben való következetes érvényesítése kellő biztosíték lesz egy korszerűbb és hatékonyabb tanárképzési rendszer felé történő elmozduláshoz.

Oktatók? Tanárjelöltek? Tanárok? Szülők? Tanulók?
Tessék hozzászólni!

HANCZÁR GERGELY:

„70%-uk sosem tanít majd”

Hosszan beszélhetnénk a fennálló társadalmi rendről és abban a tanárok, illetve a tanárság és a szakma helyéről. De már éppen elegen írtak erről ahhoz, hogy nekem most ne kelljen. Házi feladat: mindenki gondoljon utána azoknak a társadalmi újratermelődési folyamatoknak, amelyek stabilan tartják a jelenlegi helyzetet. Fentebb érintőlegesen említettem már motívumokat, melyek a tanári pályára terelhetnek valakit, de talán érdemes valamivel nagyobb összefüggéseiben is rápillantani a kérdésre.

Ma jobbra az lesz tanár, aki otthon békében üldögélve eldönti, hogy tanár lesz, vagy ezt választja azok közül a helyek közül, ahová felveszik. Nekem nem tűnik úgy, hogy ez lenne a leghatékonyabb kiválasztási eljárás. A honvédség például már szakított azzal a passzív rekrutációval, ami a tanárképzést most is jellemzi. Vonzó perspektívákat próbál kínálni, jelentkezőket vonzani, hogy utána tudjon kedvére válogatni. Egy egyetem talán so-

sem fog óriásplakát-kampányba kezdeni, melyben saját tanárképzését méltatja, hogy azután a legjobb tanárjelöltek közül válogathasson. Egyszerűen testidegen annak ellenére, hogy egy közepesen értelmi fogyatékos ember is öt perc alatt belátná, hogy a passzív rekrutáció nem feltétlenül optimális.

Az új felvételi rend nemhogy oldja, inkább nehezíti a célzott rekrutációt, hiszen a rendszer szinte mindenkit beenged. Nem beszélve arról, hogy megoldatlan az a kérdés, miként válasszanak az emberek hivatást, szakmát maguknak. Én dacból lettem pedagógus, de ez sem biztos, hogy jó drive.

Talán ideje lenne valakinek azon is elgondolkodni, hogy hogyan, milyen alapokra és milyen motivációkra lenne érdemes tanári mesterséget építeni. Nem vagyok makroökonómus, de elég hihetőnek tűnik, hogy nem gazdaságos úgy tanárokat képezni, hogy 70%-uk várhatóan sosem tanít majd.

ZSOLNAI NOÉMI:

„százmilliós összegeket rakosgattam”

Tudjátok, az a baj, hogy az ember annyit hallja, hogy mennyire másodrendű és tehetségtelen, hogy végül maga is elhiszi. Különösen egy tanító... Nemegyszer hallottam szülőktől, hogy az nem kunszt, százig a hülye is tud számolni. Magam is beleestem ebbe a csapdába. Az ember, bejárva nap mint nap az iskolába, maga is kisiskolásnak érzi magát. Második gyermekem születése, a gyed lejártá után úgy gondoltam, itt az ideje, hogy én is megmutassam... Egy pénzügyi cégnél helyezkedtem el, körülbelül három hónapra volt szükségem, hogy a rendszer működését megtanuljam, alkalmazzam. Felelősségteljes feladatkörbe kerültem, százmilliós nagyságrendű összegeket rakosgattam ide-oda. Eleinte nagy kihívás volt, rettenetesen büszke voltam, hogy na lám, ezt is tudom, én is milyen értékes ember vagyok! Néhány hónap elteltével kezdtem rettentően unni a dolgot. A kollégáimnak arról meséltem, milyen hihetetlenül izgalmas egy matekórát megtervezni. Hogy mindenre odafigyeljen az ember. A gyerekek képességeire, a feladatok egymásra épülésére, az új ismeretek előkészítésére vagy éppen egy nehéz feladattípus megértetésére... és akkor az osztályki-rándulás szervezéséről még nem is beszéltem...

VESZPRÉMI ILDIKÓ:

„amíg kevés a jó iskola”

Vegyük már észre, hogy az iskolák nemcsak tanulmányi eredményeikben különböznek! Egy iskolának légköre, hangulata, szaga van, hagyományai, szokásrendje, nevelési stílusa, kultúrája, esetleg – uram bocsá’ – értékrendje! S az egyik családnak ez tetszik jobban, a másiknak meg az. Talán ki kéne józanodni, és az egész integrációs ügyet, társadalmi kohézióra törekvést

stratégiává tenni, netán a kultúra jelentőségét újra felfedezni, és nem engedni elsorvadni az igényesebb kisebbséget kiszolgáló törekvéseket, fórumokat, sokkal többet tenni a korai fejlesztésért, a leszakadó családokért, hogy ők is képesek legyenek felismerni érdeküket, igényeiket, értékrendjüket. Hogy azok birtokában jussanak el a szabad iskolaválasztásig!

Ez lenne valóban érdeke az egész társadalomnak! Semmiképpen sem az iskolák uniformizálása. Az minden, csak nem demokrácia, és főleg nem szabadság. Ha az iskolákat tovább korlátozzák szakmai önállóságukban, ne csodálkozzunk, hogy a fiataloknak végképp elmegy a kedvük a pedagóguspályától. A szabad iskolaválasztás pedig az egyik legemberbarátibb vívmánya Magyarországnak, nem szabad hagyni, hogy azt bárki megkérdőjelezze, még akkor sem, ha egyesek szerint vannak iskolák, amelyek ezzel visszaélve „kiválogatják” maguknak a gyerekeket. Csak addig tehetik ezt meg, amíg kevés a jó iskola. Tegyük róla, hogy sokkal több legyen! Ez hosszú távon is jobb stratégia lenne!

DOMOKOS ZSUZSA:

„egykor benzinkutasnak”

Szomorú vagyok viszont amiatt, hogy harminchét év alatt semmi sem változott abban a vonatkozásban, hogy a kitűnő és tehetséges tanítványaim közül senki sem akart a nyomomba lépni, tanár lenni. Bárkinek ajánlottam, hogy felkészítem a felvétélre, ha tanár akar lenni, ingyen is, úgy reagált, hogy ő nem akar „nyomorogni”, ne haragudjak... Mindig csak azok jelentkeztek főiskolákra, akik nálam, a legendásan sok javítási lehetőséget adó, enyhén szigorú tanárnál közepesek voltak magyarból. Mint legutolsó osztályom egyik legjobb és legnépszerűbb lánytanulója megfogalmazta: „Ha és amennyiben javulnának a közalkalmazotti bérek, szívesen lennék nyelvtanár.” Mondanom sem kell, multicég ügyintézője, tanári diplomáját sutba dobta.

Kudarcom története tehát röviden ez: noha évtizedig voltam osztályfőnök, sőt ötödévesek vezetőtanára is, nem volt kinek átadnom a stafétabotot két éve, amikor nyugalomba vonultam. Pedig mennyi csodálatosan szuggesztív, okos gyermeket volt szerencsém tanítani! A legeredményesebbek egykor benzinkutasnak, maszek péknek álltak, manapság szerencsére beszippantotta őket a jogi és közgazdasági egyetem.

L. RITÓK NÓRA:

„nagy ember... politikus”

Nehéz dolog: az iskolába ugye nem engedhető be a politika, ugyanakkor próbáljunk olyan magatartásformát, értékeket közvetíteni, hogy a

gyerekek eligazodjanak a mai politikai viszonyok között is. De hogy igazodnának el, mikor a felnőttek sem tudnak?

Még mindig március 15. Ez évi, ugye emlékszünk, a népszavazás utáni. Ünnepség, városi. Sokan vannak, jó az idő. Fúvószenekear, miegymás. Műsort adnak a középiskolások. Petőfi, Nemzeti dal. Szép műsor. Helyénvaló. Utána ünnepi beszéd. Nagy ember tartja, politikus.

Első két mondata: „Ez a nap a magyarság ünnepe! Nincs helye a megosztásnak!”

Fellélegeztem. Hátha... De nem, a két mondatot tizennégy perc politikai mocskolódás követi. A másik pártra. De mindegy. Másik faluban másik párti ünnepi beszéd. Az is mocskolódó. Oda-vissza megy a labda. A gyerek nem érti. Már középiskolás, és nem hülye. Kérdez... Mit is kellene mondanom? Neki már nem mondhatom, hogy a bácsi nem úgy gondolta... Most akkor ki is az aktív állampolgár? Én nem. Mert szólnom kellett volna, hangosan, ordítva, hogy ez a magyarok ünnepe, ne vigyenek bele politikát. Pláne ne ezt. De nem szóltam. Nem volt érdemes. Itt már nem. Sok ok miatt.

Tehát, talán én sem vagyok aktív állampolgár. Azt hiszem, néha már nem is akarok az lenni... Normális vagyok egy abnormális világban? Vagy fordítva igaz?

RÉSZLET A KONGRESSZUS ZÁRSZAVÁBÓL

„Bízunk abban, hogy ha minél több oldalról sikerül ránéznünk az előttünk tornyosuló problémahalomra, világosabban fogunk látni, és talán még egymáshoz is közelebb jutunk” – írtuk annak idején a virtuális kongresszus elindításakor. Problémák vetődtek fel bőven, és – legalábbis a pedagógusok szemszögéből – sikerült is néhányról mélyebben szót váltani. Civil szervezet lévén – mivel az oktatási kormányzat „társadalmi vitát” hirdetett – megtettük és a területért felelős államtitkárnak eljuttattuk észrevételeinket, javaslatainkat². Sajnos semmi jele annak, hogy a döntéshozók a legcsekélyebb mértékben is odafigyelnének arra, amit mondunk, javasolunk. Ez a tapasztalat is része annak a látletnek, amit Virtuális kongresszusunk segítségével vázoltunk fel.

A jövő tanévben a virtuális térben és a „valóságban” is tovább keressük a szakmai cselekvés lehetőségét.

JEGYZETEK

1 A recenzió teljes szövege elolvasható a következő internetcímen:

<http://aula.info.hu/szoveg10168.html>

2 Széles körű társadalmi egyeztetés...? Új tudás – műveltség mindenkinek?

<http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=511>